

Grundtaksterne modificerer således princippet om, at hver myndighed - kommune eller amtskommune - selv afholder udgifterne for de tilbud, som de sætter i værk. Der tages på denne måde højde for, at det fortsat ønskes, at både kommuner og amtskommuner løser opgaver på det sociale område. Grundtakstfinansiering ændrer således ikke ved, at amtskommunerne fortsat har pligt til at sørge for de mere specialiserede tilbud, fx boformer for voksne personer med betydelig nedsat funktionsevne, eller døgninstitutioner til børn, der skal anbringes uden for hjemmet. Det er et led i grundtakstmodellen, at en amtskommune kan beslutte at medfinansiere udgifter til en kommunal opgaveløsning, der overstiger grundtaksterne. Det er her en forudsætning, at det skønnes, at det kommunale tilbud nedsætter behovet for at benytte tilbud, som er omfattet af grundtakster.

Kort beskrevet går grundtakstmodellen ud på følgende:

- Som udgangspunkt finansierer kommuner og amtskommuner egne ydelser 100 pct.
- Kommuner, der vælger at bruge en amtskommunal ydelse, betaler en grundtakst herfor, dog højst de faktiske udgifter. Dette princip gælder også for ydelser, der kan træde i stedet for en amtskommunal ydelse, fx når børn anbringes uden for hjemmet i private opholdssteder.
- Der anvendes en visitationsmodel på det grundtakstbelagte område, som forudsætter samarbejde mellem amtskommune og kommune.
- Den amtskommunale forsyningsforpligtelse er uændret.
- Kommuner og amtskommuner har uændrede muligheder for at aftale at løse opgaver for hinanden.
- Det er muligt at aftale, at amtskommunen medfinansierer en kommunal opgaveløsning, der ligger ud over den generelle kommunale forpligtelse, og som aflaster den amtskommunale forpligtelse.
- Amtskommunen har pligt til at medvirke til at finde den bedst mulige løsning både i forbindelse med akutte sager, hvor en hurtig løsning er meget presserende, og i forbindelse med venteliste på grund af manglende kapacitet.

Med grundtakstmodellen vil der på det sociale område blive tale om en finansiering, der i højere grad svarer til de øvrige kommunale serviceområder. Grundtakstmodellen tager også hensyn til, at kommunerne skal have et incitament til at benytte de amtskommunale specialtilbud, således at amtskommunernes økonomiske grundlag for at drive disse tilbud ikke udhules, og således at specialiseringen og bredden af tilbud bevares.

Modellen vil udbedre en del af de ulemper, der er ved den delte finansiering i form af svækket udgiftsstyring og skæv prioritering i forhold til andre områder, fx sygehussektoren, ældreområdet og folkeskolen. Grundtakstmodellen fastholder samtidig mange af fordelene ved delt finansiering, fx mulighederne for fleksibel opgaveløsning og sikring af specialiserede tilbud, idet opgavefordelingen mellem amtskommuner og kommuner ikke ændres. Amtskommunerne vil således fortsat have et entydigt ansvar for at tilvejebringe de mest specialiserede tilbud.

Grundtakstmodellen vil endvidere stimulere den glidende decentralisering, som i sin tid var et væsentligt argument for den delte finansiering. Og det forventes, at grundtakstmodellen vil ansproge både kommuner og amtskommuner til at sætte endnu større fokus på effekten og kvaliteten af de sociale foranstaltninger.

Endelig vil grundtakstmodellen fungere som en slags forsikringsordning for de små kommuner i forhold til ekstraordinært høje udgifter, som er forbundet med at hjælpe brugere med omfattende behov. Det skyldes, at den enkelte kommune for de tilbud, som er omfattet af grundtakster, ikke kan komme til at betale mere end den relevante grundtakst for hver bruger af ydelserne på området.

4. Forudsætningerne fra aftalerne om grundtakstmodellen

Grundtakstmodellen er bl.a. beskrevet i aftalerne fra juni 1999 mellem regeringen og de kommunale organisationer om økonomien i 2000 og i Kommunernes Landsforening og Amtrådsforeningens aftale fra oktober 1999 om en grundtakstmodel på voksenområdet. Der er en række vigtige forudsætninger, som er fælles for aftalerne:

- Der skal sikres en fortsat bred vifte af tilbud, og grundtakstmodellen skal støtte den fortsatte udvikling af tilbud.
- Kommuner og amtskommuner skal bestræbe sig på en fælles planlægning med afstemning af behov og udbud på områderne, idet begge parter vil have en stærk interesse i, at såvel den udbudte kapacitet som kvalitet svarer til det aktuelle behov.
- Kommunernes Landsforening og Amtrådsforeningen opfordrer til, at kommuner og amtskommuner indgår aftaler om, at eksisterende kommunale opgaveløsninger, som ved indførelsen af en grundtakstmodel ligger over grundtakstgrænsen, ikke flyttes til amtskommunal opgavevaretagelse på grund af finansieringsomlægningen.
- At det over tid vil være naturligt, at et begrænset antal amtskommunale tilbud, der ligger under de